

แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์

Guidelines for the administration of student affairs in educational institutions
under Nakhon Sawan Secondary Education Service Area Office

กัมปนาท อาทิตย์ตั้ง¹, สาธร ทรัพย์รวงทอง², ทีปปิพัฒน์ สันตะวัน³
Kampanat Atidtung¹, Satorn Supruangthong², Teeppipat Suntawan³
Corresponding Author E-mail: chai_kmpnat@hotmail.com

Received: 2022-07-08; Revised: 2022-07-16; Accepted: 2022-08-02

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ดังนี้ 1) เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน 2) เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน 3) เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน การวิจัยดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียน กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร ครู จำนวน 327 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามการบริหารงานกิจการนักเรียน มีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.95 2) การหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ดำเนินการโดยจัดสนทนากลุ่มของผู้ทรงคุณวุฒิ 7 คน เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล คือ แบบการบันทึกการสนทนากลุ่ม และ 3) การประเมินแนวทาง โดยผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 15 คน เครื่องมือสำหรับเก็บข้อมูล คือ แบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน การวิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา ผลการวิจัยพบว่า

1) สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า ด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก เนื่องจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียนโดยให้ครูประจำชั้นเป็นผู้ดูแล ควบคุม กำกับติดตาม และ 3) ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ด้านความถูกต้อง ความเหมาะสมและความเป็นไปได้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: การบริหารกิจการนักเรียน, สถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา

¹ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Student in Master of Education degree (Educational Administration), Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

² Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

³ อาจารย์ที่ปรึกษา, คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์

³ Advisor, Faculty of Education, Nakhon Sawan Rajabhat University

Abstract

The objectives of this research were 1) to study the state of student affairs administration 2) to find out the student affairs administration guidelines 3) to assess the student affairs administration guidelines. The research was conducted in three stages, 1) to study the state of student affairs administration. The sample group consisted of 327 administrators and teachers. The research instrument was the student affairs administration questionnaire has a precision of 0.95 2) to find out the student affairs administration guidelines by focus group of 7 experts. The research tool was a recording form; and 3) a guideline assessment by qualified experts and 15 experts. The research collecting tool was the student affairs management assessment. Data were analyzed by means of standard deviation and content analysis. The research was as follows:

1) The overall condition of student affairs administration in educational institutions was at a high level. According to each aspect it was at a highest-level starting means: operation of the student support system, promotion of democracy in schools, student affairs planning, respectively. 2) The overall, the student affairs administration guidelines were as follows: the implementation of the student caring system, students should be screened regularly every semester by supervisor, monitoring, and meetings to inform about screening guidelines in order to brainstorm solutions to operational problem and 3) The overall, the student affairs administration guidelines assessment of school was as follows: accuracy, suitability and feasibility were at a high level.

Keywords: Student Affairs Administration, Secondary School

บทนำ

โลกในยุคปัจจุบันการศึกษาได้ก้าวหน้ามากยิ่งขึ้น โลกอยู่ในยุคโลกาภิวัตน์ ในประเทศไทยก็เช่นเดียวกัน มีเทคโนโลยีหลังไหลเข้ามา ไม่ว่าจะเป็นอินเทอร์เน็ต โทรศัพท์ เกมส์ และโซเชียลมีเดีย (Social Media) ซึ่งเป็นสาเหตุหลักทำให้การศึกษาของไทยตกต่ำอย่างมากในช่วงระยะเวลา 5 ถึง 6 ปีที่ผ่านมา เราควรหาวิธีที่จะทำอะไรให้โลกเทคโนโลยีควบคู่กับการศึกษาของไทยได้ โดยที่พัฒนาให้นักเรียนมีการเรียนที่ดีขึ้นทัดเทียมนานาชาติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 54 รัฐต้องดำเนินการจัดให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาเป็นเวลา 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยรัฐมีหน้าที่ดำเนินการกำกับส่งเสริมสนับสนุนให้จัดการศึกษาดังกล่าวมีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล และการศึกษาทั้งปวงมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีวินัย ภูมิใจในชาติ สามารถเชี่ยวชาญได้ตามความถนัดของตนและมีความรับผิดชอบต่อครอบครัว ชุมชน สังคม และประเทศชาติ (สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. 2560: 14)

จากแนวคิดตามแผนการศึกษาชาติพุทธศักราช 2560 ถึง 2579 มีหลายยุทธศาสตร์ด้วยกันแต่ผู้วิจัยนำยุทธศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษามาตั้งนี้ ยุทธศาสตร์ที่ 6 ปรับปรุงโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา เพิ่มประสิทธิภาพบริหารจัดการสถานศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษา ปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับระบบการเงินเพื่อการศึกษาที่ส่งผลต่อคุณภาพและประสิทธิภาพการจัดการศึกษา พัฒนาระบบบริหารงานบุคคลของครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษางานกิจการนักเรียนเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่ พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และ การมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย การบริหารกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียน ได้กำหนดความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียนไว้ว่า การบริหารกิจการนักเรียน คือ งานส่งเสริมพัฒนาควบคุมและแก้ไข ความประพฤติของนักเรียนให้อยู่ในระเบียบวินัย ก่อให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการอยู่ร่วมกัน เพื่อสนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร การดำเนินการบริหารกิจการนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพทำให้เกิดประโยชน์ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2553: 130)

งานกิจการนักเรียนเป็นอีกหนึ่งภาระงานที่สำคัญ สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่จัดระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างชัดเจนและมีประสิทธิภาพ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมีข้อมูลสารสนเทศ เกี่ยวกับผู้เรียนที่ครบถ้วนและเป็นปัจจุบันเพื่อ ช่วยให้ครูเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนาผู้เรียน โดยผ่านกระบวนการวางแผนและการบริหารจัดการอย่างมีคุณภาพเพื่อสร้าง คุณลักษณะพึงประสงค์ของผู้เรียนให้ สอดคล้องกับสถานะ เศรษฐกิจสังคม การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง สิ่งแวดล้อม เทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็ว นอกจากนี้ต้องพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย เกิดการเรียนรู้ระบบประชาธิปไตย เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 33)

จากรายงานผลการดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีงบประมาณ 2563 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ ภายในปี 2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เป็นองค์กรคุณภาพ พัฒนา ผู้เรียนให้ได้มาตรฐานสากล และมีทักษะอาชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ทนต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษ ที่ 21 โดยการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่าย และชุมชน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ได้จัดทำโครงสร้าง การบริหารงานของกลุ่มบริหารกิจการนักเรียนซึ่งประกอบด้วยงานหลัก 6 งาน คือ 1) การวางแผนงานกิจการ นักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน สอดคล้องกับ งานกิจการนักเรียน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2562: 33 - 42)

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนั้น จะเห็นได้การบริหารงานกิจการนักเรียนมีความสำคัญในการพัฒนานักเรียน ให้มี คุณภาพทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนใน สถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ เพื่อศึกษาว่าสถานศึกษาใน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ มีสภาพการบริหารกิจการนักเรียนอย่างไร และมีแนวทางในการบริหารงานกิจการนักเรียน อย่งไร เพื่อให้งานกิจการนักเรียนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์และช่วยพัฒนานักเรียนอย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
2. เพื่อหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
3. เพื่อประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

การทบทวนวรรณกรรม

ความหมายของงานกิจการนักเรียน

อภิชาติ สวัสดิ์มงคล (2553: 15) ได้ให้ความหมาย งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่โรงเรียนจัดให้แก่ นักเรียน เพื่อ พัฒนาบุคลิกภาพ ความสามารถต่างๆ ของนักเรียนรวมทั้งอำนวยความสะดวกและสร้างสายสัมพันธ์และความเข้าใจอันดี ระหว่างนักเรียนกับโรงเรียนในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ

กาญจนา ธนาฤกษ์มงคล (2556: 13) ได้ให้ความหมาย งานกิจการนักเรียน หมายถึง งานที่เกี่ยวข้องกับตัวนักเรียน นอกเหนือจากที่ได้รับตามหลักสูตรการเรียนการสอนที่ทางสถานศึกษาได้จัดขึ้น โดยเริ่มต้นตั้งแต่ก่อนเข้าเรียนจนถึงหลังจบ การศึกษาไปแล้ว มุ่งส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนให้มีบุคลิกภาพ มีคุณธรรมจริยธรรม มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมตามวัย ให้นักเรียนเป็นผู้ที่มีความสมบูรณ์ทั้งกายและจิตใจ พัฒนาค้นคว้าโลกแห่งอาชีพ รวมทั้งดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข

ณัฐพร หลากสุขถม (2560: 41) ได้ให้ความหมาย ของงานกิจการนักเรียน หมายถึง งานหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่จัด ให้กับนักเรียนนอกเหนือจากการเรียนการสอนปกติ เพื่อให้นักเรียนพัฒนาทุกด้าน รวมทั้งให้คำปรึกษา และดูแลช่วยเหลือ นักเรียนตั้งแต่เข้าศึกษาจนจบการศึกษา

ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน

โฉมฉาย กาศโอสถ (2554: 79) ได้ให้ความหมาย ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน คือเป็นเครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียนมีระเบียบวินัยในตนเองสามัคคีรักหมู่คณะ ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในโรงเรียน นักเรียนแต่ละคนได้รับการพัฒนาความรู้ความสามารถเฉพาะตน เติบโตตามศักยภาพและนักเรียนได้รับความช่วยเหลือและแก้ไขพฤติกรรมให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้เป็นอย่างดี

กัลยาณี รัตนบุตร (2564: 58 - 59) ได้ให้ความหมาย ความสำคัญของการบริหารกิจการนักเรียน คือ เครื่องมือในการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมนักเรียน ให้มีระเบียบวินัยในตนเอง มีความสามัคคีรักหมู่คณะ ทำให้เกิดความสงบเรียบร้อยในการดำเนินกิจกรรมของโรงเรียน ซึ่งเป็นการตอบสนองความต้องการด้านจิตวิทยาดีใจเอาความสนใจความกระตือรือร้นของนักเรียนให้ปรากฏออกมา โดยเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนใช้เวลาว่างให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์เพื่อให้นักเรียนที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองดีมีคุณค่าต่อสังคมส่วนรวมและประเทศชาติสืบไป

ขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน

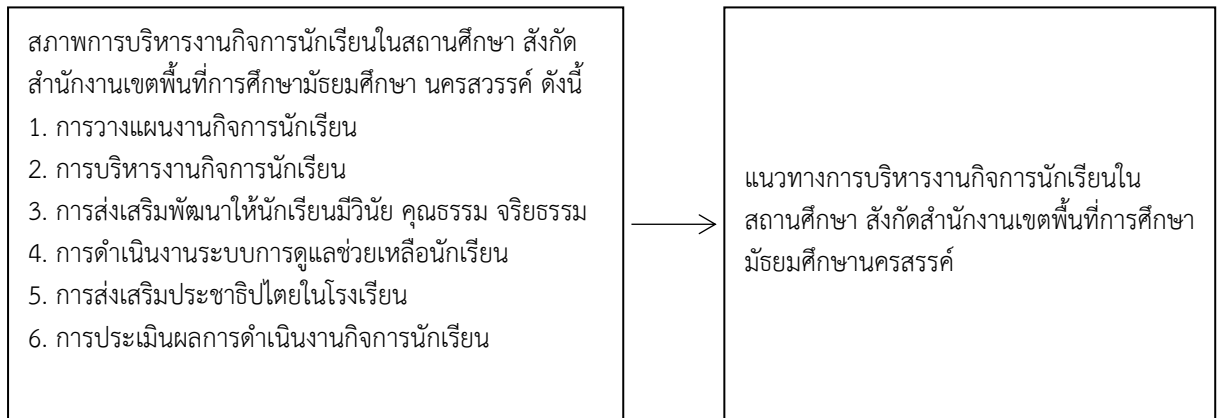
วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556: 10) ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษฎ์ ได้กำหนดขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียน เป็น 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การดำเนินการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

ณัฐพร หลากสุขถม (2560: 21) ได้ให้ความหมาย แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 5 ได้สรุปขอบข่ายของการบริหารกิจการนักเรียนได้เป็น 5 ด้าน ดังนี้ งานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน งานป้องกันและแก้ไขปัญหาเอดส์ งานป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด งานส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเด็ก งานส่งเสริมกิจการนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2562: 33 - 42) จากมาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา พ.ศ. 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562) ผู้วิจัยได้นำขอบข่ายการบริหารงานกิจการนักเรียนของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ โดยมีขอบข่ายการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษา ดังต่อไปนี้

- 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน
- 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน
- 3) การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม
- 4) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 5) การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน
- 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) โดยมุ่งหวังที่จะศึกษาสภาพ การบริหารและหาแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้วิจัยขอเสนอตามหัวข้อ ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารและครูในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ซึ่งมีผู้บริหาร 37 คน และครู จำนวน 2,204 คน รวมทั้งสิ้น 2,341 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ ผู้บริหารและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยได้จากการเปิดตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) โดยการเทียบสัดส่วน และทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหาร จำนวน 15 คน และครู 312 คน รวมกลุ่มอย่างที่ใช้ในการศึกษาจำนวน 327 คน ซึ่งได้จากการสุ่มอย่างง่ายและการเลือกแบบเจาะจง

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 1 เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ประกอบด้วย อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 เกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย 6 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนงานกิจการนักเรียน 2) การบริหารงานกิจการนักเรียน 3) การส่งเสริม พัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม 4) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5) การส่งเสริมประชาธิปไตย ในโรงเรียน และ 6) การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน แบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ จำนวน 59 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดขอบเขตการสร้างเครื่องมือให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของ งานวิจัย
2. ร่างแบบสอบถามตามกรอบความคิดและให้ครอบคลุมเนื้อหาการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณ ค่า 5 ระดับ
3. ผลการวิเคราะห์ค่าดัชนีความสอดคล้อง พบว่าข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.67-1.00
4. ข้อมูลจากการทดลองใช้แบบสอบถามหาค่าความเที่ยง (Reliability) ของแบบสอบถามโดยใช้การคำนวณหาค่า สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-coefficient) ของ Cronbach พบว่า ได้ค่าความความเที่ยง 0.95

วิธีรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยทำหนังสือคำร้องถึงคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ เพื่อออกหนังสือขอความร่วมมือจาก จำนวน 15 คน และครู 312 คน รวมทั้งหมดจำนวน 327 คน จำนวนแบบสอบถาม 327 ฉบับ เพื่อดำเนินการเก็บข้อมูล ระหว่าง 6-15 ตุลาคม พ.ศ. 2564
2. ผู้วิจัยพบผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บแบบสอบถามจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู โดยใช้วิธีส่งทางไปรษณีย์พร้อมซอง จ่าหน้าซองถึงผู้วิจัยติดตราไปรษณียากร เพื่อสะดวกในการส่งคืน
3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน จำนวน 327 ฉบับ มาตรวจสอบความถูกต้อง จัดระเบียบข้อมูล ลงรหัสและวิเคราะห์ ข้อมูล และสรุปข้อมูลแบบสอบถามมีความสมบูรณ์ 327 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100.00

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการวิจัย
  - 1.1 หาค่าความเที่ยงของเนื้อหา (Index of consistency : IOC) โดยการค่าดัชนีของความสอดคล้อง
2. สถิติพื้นฐาน ได้แก่
  - 2.1 ค่าความถี่ (f)
  - 2.2 ค่าร้อยละ (%)
  - 2.3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)

2.4 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงระดับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม

การบริหารงานกิจการนักเรียน	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น	อันดับ
1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน	3.91	1.08	มาก	6
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน	3.94	1.09	มาก	5
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	4.07	1.08	มาก	3
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4.18	1.01	มาก	1
5. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	4.15	1.01	มาก	2
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	4.00	1.01	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.04	1.00	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า ระดับสภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.04$, S.D. = 1.00) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่สูงที่สุด อยู่ในระดับมาก คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน ($\bar{X} = 4.15$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X} = 4.07$, S.D. = 1.08) รองลงมา คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 1.01) รองลงมา คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 1.09) ส่วนด้านต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 1.08)

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ผู้วิจัยนำข้อคำถามที่มีสภาพการบริหารสูงสุด 3 อันดับแรกในแต่ละด้าน จาก 6 ด้าน มาร่างแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ที่ปรึกษาและนำร่างดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมสนทนากลุ่ม โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 คน ในวันศุกร์ที่ 19 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ผ่านระบบประชุมออนไลน์ Google Meet และนำผลจากข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาสังเคราะห์ ปรากฏเป็นแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษา นครสวรรค์

ด้าน/รายการ	แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
1. การวางแผนงานกิจการนักเรียน	
1.1 มีการกำหนด ผู้รับผิดชอบในการ ปฏิบัติงาน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานโดยให้ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นผู้รับผิดชอบ และจัดทำคำสั่งเพื่อให้ถือปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมอบหมาย 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดประชุมวางแผนเพื่อจัดหาผู้ที่มี ความรู้ความสามารถมาเป็นผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน 3. ผู้บริหารมีการประเมินผลผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานในทุกปีการศึกษาเพื่อศึกษาปัญหา ในการปฏิบัติงานเพื่อปรับปรุงงานให้เกิดประสิทธิภาพ
2. การบริหารงานกิจการนักเรียน	
2.1 มีการกำหนดขอบ ข่ายงานกิจการนักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารและฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน ร่วมกันกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียนของ สถานศึกษา 2. ผู้บริหารจัดประชุมครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อชี้แจงขอบข่ายงาน กิจการนักเรียน และถือเป็นแนวปฏิบัติของสถานศึกษา 3. ผู้บริหารส่งเสริมให้มีการประเมินผลขอบข่ายงานกิจการนักเรียนโดยการลงความคิดเห็น ของ คณะกรรมการสถานศึกษา ครู และบุคลากรทางการศึกษาของโรงเรียน เพื่อนำความ คิดเห็นมาปรับปรุงแก้ไขเพื่อให้เกิดความเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา
3. การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม	
3.1 มีการจัดกิจกรรม ส่งเสริมพัฒนาความ ประพฤติและระเบียบวินัย เป็นประจำและต่อเนื่อง	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารงานกิจการมีการประชุมวางแผนเพื่อดำเนินการจัด กิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียนให้เกินความเหมาะสม 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความ ประพฤติและระเบียบวินัย ของนักเรียน ตามกระบวนการที่ได้วางไว้อย่างเป็นขั้นตอน 3. ผู้บริหารมีการประเมินผลการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบ วินัย ของนักเรียน ในรูปแบบความพึงพอใจจากผู้เข้าร่วมกิจกรรม เพื่อนำความคิดเห็นมา ปรับปรุงแก้ไขในการดำเนินกิจกรรมในครั้งต่อไป
4. การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
4.1 มีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนิน งาน ระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดประชุมเพื่อวางแผนในการ ดำเนินงาน และแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2. ฝ่ายกิจการนักเรียนจัดทำคำสั่งเพื่อเสนอผู้บริหารพิจารณาเพื่ออนุมัติแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3. ผู้บริหารส่งเสริมให้หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนจัดการประชุมคณะกรรมการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อชี้แจง บทบาท และหน้าที่ในการดำเนินงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
5. การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน	
5.1 มีการดำเนินการจัด กิจกรรมส่งเสริม ประชาธิปไตย การเลือกตั้ง คณะกรรมการสภานักเรียน	<ol style="list-style-type: none"> 1. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดทำหลักสูตรสถานศึกษาโดยการสอดแทรกการส่งเสริม ประชาธิปไตย ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ และในกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เพื่อเป็นการส่งเสริม ความรู้ด้านประชาธิปไตยของนักเรียน 2. ผู้บริหารส่งเสริมให้จัดให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียน และจัดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เป็นกิจกรรมการส่งเสริมประชาธิปไตย ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

ด้าน/รายการ	แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์
ตามแนวระบอบ ประชาธิปไตย	3. ผู้บริหารส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารงานกิจการนักเรียนมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย เพื่อนำผลมาปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานกิจกรรมในครั้งต่อไป
6. การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน	
6.1 มีการนำผลการ วิเคราะห์ไปใช้ในการ ปรับปรุงพัฒนาการ ดำเนินงานกิจการนักเรียน	1. ผู้บริหารส่งเสริมให้ฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนดำเนินการสรุปกิจกรรมโครงการต่างๆของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนที่ได้ดำเนินการในประจำปีการศึกษาตามแผนงานที่วางไว้ 2. หัวหน้าฝ่ายบริหารกิจการนักเรียนนำเสนอผลการดำเนินงานกิจกรรมโครงการในภาพรวมที่ได้วิเคราะห์และสรุปภาพรวม ต่อผู้บริหาร 3. ผู้บริหารมีการประเมินผลการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน เพื่อนำผลมาปรับปรุงผลการดำเนินงานของฝ่ายบริหารกิจการนักเรียน

ตอนที่ 3 การประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

ผู้วิจัยนำแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ให้ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 15 คน เป็นผู้ประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นไปได้และด้านความเป็นประโยชน์ พบว่าผู้ตอบแบบประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ส่วนใหญ่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 80) สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท (ร้อยละ 86.70) ตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา (ร้อยละ 100) และประสบการณ์การทำงานด้านบริหารสถานศึกษา มากกว่า 20 ปี (ร้อยละ 100) ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ นำเสนอเป็นภาพรวมและรายด้าน ปรากฏดังนี้

ด้านที่	ประเมินแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	อันดับ
1	ด้านความถูกต้อง	3.86	0.16	มาก	4
2	ด้านความเหมาะสม	3.88	0.10	มาก	3
3	ด้านความเป็นไปได้	3.91	0.13	มาก	1
4	ด้านความเป็นประโยชน์	3.90	0.12	มาก	2
รวมเฉลี่ยทุกด้าน		3.89	0.13	มาก	

จากตารางที่ 3 พบว่าแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.13) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่าแนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียน ในด้านความเป็นไปได้อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.13) รองลงมา คือ ด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.12) และด้านที่มีค่าต่ำสุด คือ ด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.16)

อภิปรายผล

1. สภาพการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากเป็นเรื่องที่ต้องมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงาน เพื่อให้สามารถดำเนินการบริหารงานกิจการนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556) ได้วิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจรัญญูมิรั้งสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า ในด้านมีการกำหนดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก

1.2 การวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนจำเป็นต้องมีการกำหนดขอบข่ายของการบริหาร เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องสามารถปฏิบัติตามได้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพัชร เกตุรัตน์ (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัย พบว่า ในด้านมีการกำหนดขอบข่ายงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก

1.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยเป็นประจำและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการส่งเสริมประพฤติและระเบียบวินัย เป็นสิ่งที่นักเรียนจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรางคณา มัณยานนท์ (2563) ได้วิจัยเรื่อง การบริหารกิจการนักเรียนโรงเรียนปทุมราชวงศา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ผลการวิจัย พบว่า ในด้านมีกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาความประพฤติและระเบียบวินัยของนักเรียนทุกปีอยู่ในระดับมาก

1.4 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นเรื่องที่เกิดกับนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้สามารถดำเนินงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อนุพร หลากสุขถม (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการดำเนินงานกิจการนักเรียนของ โรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5 การแต่งตั้งคณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษามีความเหมาะสม อยู่ในระดับมาก

1.5 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการส่งเสริมประชาธิปไตย การเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่นักเรียนสามารถนำไปใช้ในโอกาส ดังนั้นสถานศึกษาควรจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตยทุกปี ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสินาร รอดทอง (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี มีการดำเนินการจัดกิจกรรมส่งเสริมประชาธิปไตย การคัดเลือกตั้งคณะกรรมการสภานักเรียนตามแนวระบอบ ประชาธิปไตย อยู่ในระดับมากที่สุด

1.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน พบว่า สภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน อยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลการดำเนินงานเป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับปรุงและพัฒนาการบริหารงานกิจการนักเรียน ดังนั้นผู้บริหารควรมีการประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียนเพื่อนำผลการวิเคราะห์ไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงานกิจการนักเรียน สอดคล้องกับผลการวิจัยของของ อนุพัฒน์ ถุงพลอย (2563) การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การนำผลที่ได้จากการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงพัฒนากิจกรรมที่จัดขึ้นในโอกาสต่อไป อยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการบริหารงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ โดยภาพรวมการบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สูงสุด คือ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม รองลงมา คือ การประเมินผลการดำเนินงานกิจการนักเรียน รองลงมา คือ การบริหารงานกิจการนักเรียน และด้านต่ำสุด คือ การวางแผนงานกิจการนักเรียน ตามลำดับ ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัยเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 การวางแผนงานกิจการนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียน ควรมีการส่งเสริมสนับสนุน ให้มีการวางแผนการดำเนินงานกิจการนักเรียน เพื่อให้ผลในการปฏิบัติงานกิจการนักเรียน มีประสิทธิภาพในการบริหารงานกิจการนักเรียนในระดับที่สูงขึ้น โดยให้ครูมีส่วนในการดำเนินการจัดทำคู่มือการบริหารงานกิจการนักเรียน และคู่มือนักเรียนเพิ่มมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วณิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล (2556) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษฎ์ ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษฎ์ ด้านการวางแผนงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.2 การบริหารงานกิจการนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้อง กับนักเรียนโดยเฉพาะ รวมทั้งเป็นภารกิจอันเป็นหน้าที่ของผู้บริหารที่จะต้องดำเนินการ เพื่อให้กิจการนักเรียนดำเนินไปด้วยดี มีประสิทธิภาพด้วยการจัดบริการที่ดีและเหมาะสม ย่อมส่งผลให้เกิดประสิทธิภาพในสถานศึกษาอย่างแน่นอน เนื่องจากการบริหารงานกิจการนักเรียนมีประโยชน์ต่อโครงการการบริหารสถานศึกษา เพื่อพัฒนาสติปัญญา และความรู้ของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุรพัชร์ เกตุรัตน์ (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี ผลการวิจัยพบว่า การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการราชบุรี การบริหารงานกิจการนักเรียนอยู่ในระดับมาก

2.3 การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม อย่างต่อเนื่อง จึงต้องมีการส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม ของนักเรียนให้มีความ ประพฤติในสิ่งที่ถูกต้องตามครรลองครองธรรม สังคม ยอมรับและอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข การส่งเสริมให้นักเรียนอนุรักษ์วัฒนธรรมไทย และค่านิยมพื้นฐาน ของความเป็นไทย ประพฤติปฏิบัติตนจนเป็นเอกลักษณ์ของโรงเรียน รวมถึงสามารถนำไปใช้ในชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กุสินาร รอดทอง (2561) ได้วิจัยเรื่องการบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่า บริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมอยู่ในระดับมาก

2.4 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญในการบริหารงานกิจการนักเรียน จึงควรมีการส่งเสริมให้มีการคัดกรองนักเรียนอย่างสม่ำเสมอทุกภาคเรียน และจัดประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคัดกรองนักเรียน มีการแก้ปัญหาร่วมกันกับบุคคลที่เกี่ยวข้องและติดตามประเมินผลและนำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุง และพัฒนางานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กฤษณะ แซ่มเงิน (2557) ได้วิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนบางบัววิฑูยา อําเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2.5 การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากสถานศึกษามีการส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน คือ มีการกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นเพื่อให้นักเรียน ตระหนักถึงความสำคัญของระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นพื้นฐานสำคัญการนำไปใช้สังคมและชุมชน เป็นการเตรียมความพร้อมผู้เรียนให้เติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคต เป็นการสร้างลักษณะนิสัยให้ ผู้เรียนได้รู้จักระเบียบ ข้อบังคับ กฎเกณฑ์และกติกาของสังคม ตลอดจนรู้จักรับผิดชอบหน้าที่ของตน มีรับผิดชอบชุมชน และสังคมได้อย่างเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพล แสงงาม (2564) สภาปัญหาการบริหารงานกิจการนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1

งานส่งเสริมกิจกรรมประชาธิปไตย และวินัยนักเรียน ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก

2.6 การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน พบว่า แนวทางการบริหารอยู่ในระดับมาก เนื่องจากการประเมินผลเป็นการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับผลของการดำเนินงาน เพื่อนำมาเปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ว่าได้ผลตามที่กำหนดไว้เพียงใด มีบทบาทความสำคัญในการให้ข้อมูลด้านความคืบหน้า ซึ่ปัญหา และข้อขัดข้องด้านประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และผลกระทบที่เกิดจากการดำเนินงาน เพื่อนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในด้านการจัดการ โดยเฉพาะการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน ได้นำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน เพื่อพัฒนาการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นไป ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563) การพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาคู่มือการบริหารจัดการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียนอยู่ในระดับมาก

3. การประเมินแนวทางการบริหารกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ด้านความถูกต้องโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความเหมาะสม พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านความเป็นไปได้ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และด้านความเป็นประโยชน์ พบว่าโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เช่นกัน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากแนวทางดังกล่าวได้พัฒนามาจากปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารจัดการนักเรียนทั้ง 6 ปัจจัย คือ การวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรม การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การส่งเสริมประชาธิปไตยในโรงเรียน การประเมินผลการดำเนินงานกิจกรรมนักเรียน จึงทำให้แนวทางมีความถูกต้องตรงกับปัจจัยที่ต้องการพัฒนา และมีความเหมาะสมที่จะพัฒนาตามปัจจัยดังกล่าว อีกทั้งยังมีความเป็นไปได้ในการที่จะดำเนินการพัฒนา เนื่องจากแนวทาง ดังกล่าวได้รับการวิเคราะห์และพิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิอย่างดี รวมทั้งการในการประเมินแนวทางนี้ ผู้วิจัยได้ประยุกต์ใช้แนวคิดมาตรฐานสำหรับการประเมิน ซึ่งผลการประเมินนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรสา ทรงศรี (2558) ได้วิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารจัดการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา การวิจัยนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารจัดการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษาในปัจจุบัน 2) สร้างรูปแบบการบริหารจัดการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา และ 3) ประเมินรูปแบบพัฒนาขึ้น ผลการประเมินรูปแบบที่พัฒนาขึ้น พบว่า รูปแบบมีความเป็นไปได้และเป็นประโยชน์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพและหาแนวทางการบริหารงานกิจกรรมนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งต่อไป ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัยที่พบว่า การวางแผนงานกิจกรรมนักเรียน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านมีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการเผยแพร่ระเบียบ และแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ ในทุกปีการศึกษา เพื่อให้ทุกฝ่ายได้เข้าใจตรงกันและสามารถปฏิบัติตามระเบียบ และแนวปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง

1.2 จากผลการวิจัยที่พบว่า การบริหารงานกิจกรรมนักเรียน มีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็นและเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง เพื่อให้ นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ในทุกปีการศึกษา

1.3 จากผลการวิจัยที่พบว่า การส่งเสริมพัฒนาให้นักเรียนมีวินัย คุณธรรม จริยธรรมมีสภาพการบริหารอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาในด้านมีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานและเป็นปัจจุบัน อยู่ในระดับต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรมีการส่งเสริมให้มีการบันทึกเกียรติประวัติของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานให้เป็นปัจจุบัน และต่อเนื่อง เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการบริหารงานกิจกรรมนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการทำวิจัยในครั้งต่อไป

2.1 จากผลการวิจัย พบว่า มีการเผยแพร่ระเบียบและแนวปฏิบัติให้แก่ครู นักเรียน และผู้ปกครองรับทราบ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านต่ำที่สุด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการเผยแพร่ระเบียบและแนวทางปฏิบัติในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

2.2 จากผลการวิจัย พบว่า มีการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติให้ทำได้ทำเป็น และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านต่ำรองลงมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงของผู้เรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์

2.3 จากผลการวิจัย พบว่า มีการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับยุคสมัยอยู่เสมอ อยู่ในระดับมาก แต่เป็นด้านต่ำรองลงมา ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปว่าควรศึกษาแนวทางการปรับปรุงระเบียบและแนวปฏิบัติให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของการศึกษาในยุคปัจจุบัน

เอกสารอ้างอิง

- กฤษณะ แซ่มเงิน. (2557). การศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาการบริหารงานด้านกิจการนักเรียนโรงเรียนบางบ่อ วิทยาคม อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 6. ปรินิพนธ์นิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยบูรพา.
- กัลยาณี รัตนบุตร. (2564). รูปแบบการบริหารระบบคุณภาพงานกิจการนักเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนครสวรรค์.
- กาญจนา ธนาฤกษ์มงคล. (2556). ปัญหาและความต้องการพัฒนาการบริหารกิจการนักเรียนของสถานศึกษาในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 20 จังหวัดอุดรธานี. การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- กสินาร รอดทอง. (2561). การบริหารงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- โฉมฉาย กาศโอสถ. (2554). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมในสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปรินิพนธ์ดุขฎฐิบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย นครสวรรค์.
- ณัฐพร หลากสุขถม. (2560). แนวทางการดำเนินงานกิจการนักเรียนของโรงเรียนในจังหวัดอ่างทอง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 5. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครสวรรค์.
- ณัฐพัฒน์ ฤกษ์พลอย. (2563). การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- ณัฐพล แสงงาม. (2564). สภาพปัญหาและประสิทธิผลการบริหารกิจการนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัย ราชภัฏสกลนคร.
- วนิชย์ เอื้อน้อมจิตต์กุล. (2556). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนจิวรายบุญมีรังสฤษฏ์ 10. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร มหาบัณฑิต. (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- _____. (2551). แนวทางการดำเนินงานการมีส่วนร่วมการบริหารจัดการศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.

- _____ (2553). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- _____ (2562). มาตรฐานการปฏิบัติงานโรงเรียนมัธยมศึกษา 2560 (ปรับปรุง พ.ศ. 2562). กรุงเทพฯ: สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย.
- สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา. (2560). ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 134 (ตอนที่ 40 ก).
- สุรพัชร เกตุรัตน์. (2561). การบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ ราชบุรี. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สุรางคนา มั่นยานนท์ (2563). บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาในการส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ของครูในกลุ่มเครือข่ายนาจะหลวย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 5. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชธานี.
- อภิชาติ สวัสดิ์มงคล. (2553). สภาพและปัญหาการบริหารกิจการนักเรียนของผู้บริหารและครูโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชลบุรี เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.
- อรสา ทรงศรี. (2558). รูปแบบการบริหารกิจการนักเรียนแบบมีส่วนร่วมของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา. ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต (การบริหารการศึกษา). มหาวิทยาลัยนอร์เทิร์นกรุงเทพ.